

— Necdet Neydim —

**CEVİZ OYNAMA
ZAMANLARI GEÇTİ**
Atatürk'ün Çocukluğu ve İlkgençliği

Ceviz Oynama Zamanları Geçti

Mustafa, dergiyi eline almış çocuklara yazılan bir yazıyı okuyordu.

“Çocuklar,

Artık mahalle aralarında ceviz oynama zamanları geçti. Okuyup yazmalı, adam olmalı...”

Dergiyi öğretmeni vermişti. 1869 yılında yayınlanmış olan Mümeyyiz isimli bir dergiydi. Mümeyyiz, çocuklara özel yayımlanan ilk dergi olduğu için çok değerliydi. Öğretmeni dergiyi yıllarca bir sandıkta saklamış, sonunda bu konuya ilgi duyan bir öğrenci bulduğu için ona hediye etmişti. Mustafa’ydi o çocuk. Tarihe merakı çocukluğunda başlamıştı. Bu dergiyi gördüğünde gözleri ışıldamış ve hazine bulmuş gibi sevinmişti. Tarihi belgeler de bir hazineydi çünkü...

Pencereden bir çocuk sesi içeri daldı:

“Mustafa mısıık arabaya kıstık...”

Mustafa pencereye koştı.

“Saaaalih pabucu yarım,”

Cümlenin sonunu Salih getirdi:

“Çık dışarıya oynayalım...”

“Geliyorum,” dedi Mustafa ve yerinden fırladı.

“Anne, ben Salih’le arka sokakta oynuyorum!”

dedi ve kapıya yöneldi.

“Ben de geleceğim!” dedi Makbule.

“Olmaz, sen evde kal!” dedi Mustafa.

“Çok uzağa gitme!” diye seslenen annesi Zübeyde Hanım’ı duymadı bile.

Gülhane’de davullar çalıyordu. “Duyduk duymadık demeyin! Padişah efendimizin fermanıdır. Artık bundan böyle padişahımızın duyurduğu yeni kanunlar geçerli olacaktır. Bu kanunların adı Gülhane Hattı Hümayûnu’dur.”

Mustafa daha doğmamıştı. Onun doğumuna tam kırk iki yıl vardı. İmparatorluk henüz dağılmamıştı. Dünya eskisi gibi dönüyordu. Dönüyor muydu gerçekten? Neler oluyordu orada? Neler olmuştu o güne dek?

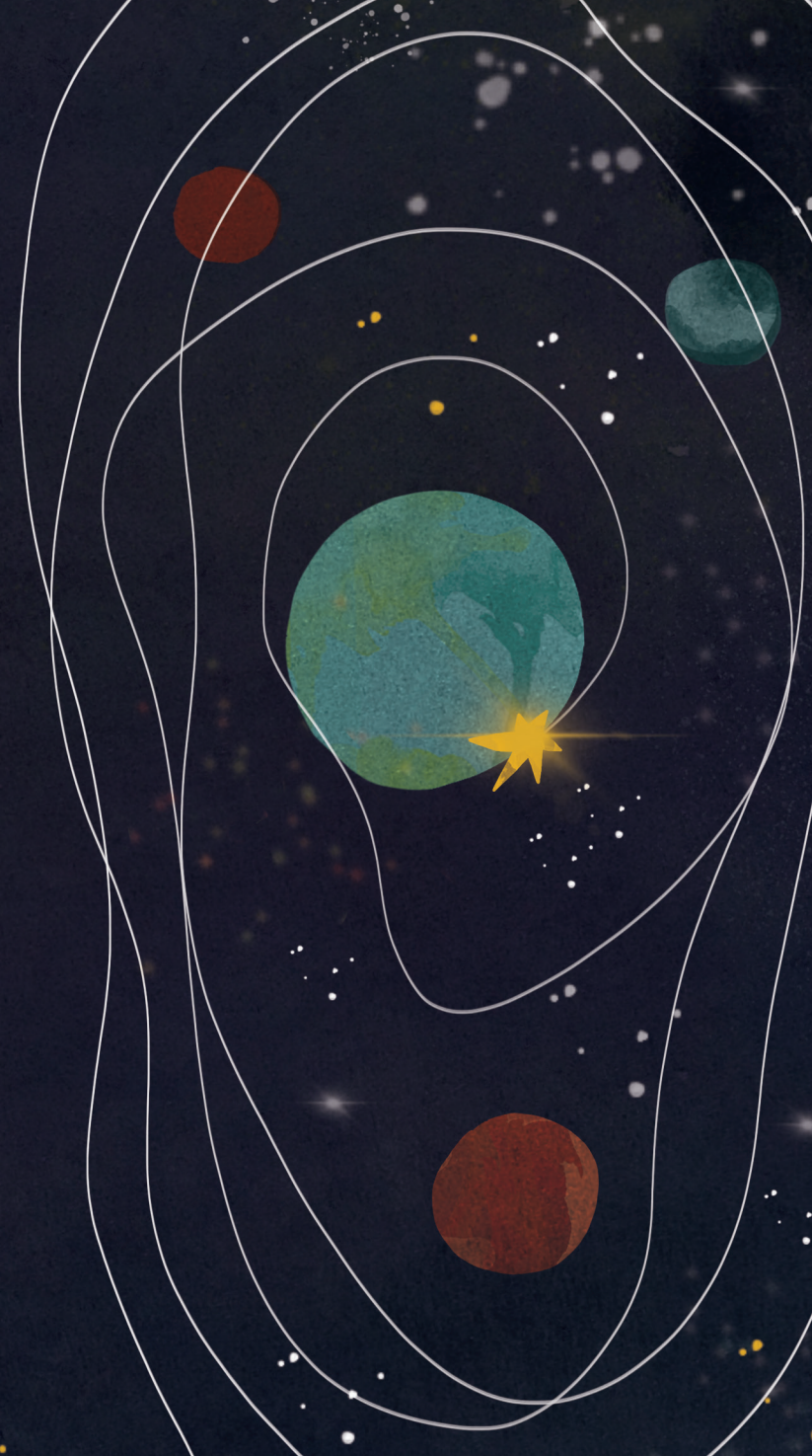
Bir sürü yıldız keşfeden ama bunu kimselere kabul ettiremeyen astronom Mehmet Çelebi buna çok öfkeliydi. O öfkeyle yıldızlara bakarken kendisine göz kırpan bir yıldız gördü. Gözlerini ovuşturdu, yeniden baktı. Evet, yıldız ona göz kırpyordu.

Aslında ona göz kırpan yıldız falan değildi. Onun bulduğu gezegenden gelen bir başka dünyalıydı. Işık selinden yansıyan görüntüsü ona yıldız görünümünü veriyordu.

“Hadi gel, benim gezegene gidelim, oradan evreni daha güzel gözlersin,” dedi yıldız görünümlü konuk.

Şaşırsa bir türlü, şaşırmasa bir türlü; ama her türlü sürprize hazır Mehmet Çelebi, sakince masadaki notlarını topladı, bir torbaya yerleştirdi. Etrafına veda eder gibi baktıktan sonra:

“Hadi gidelim, burası zaten sıkıcı olmaya başlamıştı,” dedi. Işık selinin içine yürüdü ve konuk olacağı gezegene doğru yola çıktılar.

Mehmet Çelebi, öyle bir gezegene gelmişti ki burası sanki zamanın hem geriye hem ileriye hareket ettiği bir yerdi. Muhteşem bir rasathanesi vardı. Tüm evren ayaklarının altındaydı sanki. Her yıldızı tüm ayrıntılarıyla görebiliyor, Samanyolunu, öncesi ve sonrasını tüm görkemiyle gözlüyordu.

Teleskopunun zamanını evrenin başlangıcına kadar geri aldığında gördüğü manzara onu şaşkınlığa düşürdü. İlk patlamaya tanık olmuştu. Mercekten süzülen ışık kör edecek kadar parlak ve güçlüydü.

Burası çok keyifli, diye düşündü Mehmet Çelebi. Evrene tanık olacağım, bundan güzeli olmaz!

Mutluydu Mehmet Çelebi. İstedikinden fazlası vardı elinin altında. Gezegenin sahipleri onu el üstünde tutuyordu. Zaten görünüş olarak insandan farkları yoktu. Tek fark aralarında hiç fark olmamasıydı. Yok yok, hepsi birbirine benzemiyordu. Farksız olan, akıllarıydı. Farksız olan onların, o akıllı kullanabiliyor olmalarıydı. Farksız olan, yaşamlarıydı.

Oysa dünya öyle miydi? İnsanlar artık paylaşmayı unutmuştu. Güçlü olan güçsüz olanın elindeki alıyor ve onu her şeyden yoksun bırakıyordu.

Babil Kulesi yıkıldığından bu yana binlerce yıl geçmişti. Babil’de insanlar aynı dili konuşup aynı yemeği paylaşırken güç savaşı çıkmış ve bir tufanın ardından kule yıkıldığı gibi insanlar ortak konuştukları dili de unutmuş, yeni diller konuşmaya başlamışlardı. O zaman insanların aynı dili konuşmaları dünyanın dört bir yanına dağılmış ve yeni ülkeler kurmuştu.

Bu da yetmedi...